

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан педагогічного факультету
Олефіренко Т.О.

(підпис)

« 1 » вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни

ДОЗВІЛЕВОЗНАВСТВО

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітнього ступеня бакалавр
галузі знань 01 Освіта /Педагогіка
освітньо-професійної програми «Педагогіка дозвілля»

Шифр за навчальним планом ПП 2.03

Київ 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Дозвіллезнавство» затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «25» березня 2021 року, протокол № 9.

Розробник програми: Тепла О. М. - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки
(назва кафедри)

«1» Вересня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Н. М. Дем'яненко
(прізвище, ініціали)

I. Опис навчальної дисципліни

Шифр дисципліни ПП2.03

Загальні характеристики навчальної дисципліни	Навчальне навантаження з навчальної дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 «Освіта / педагогіка» (шифр, назва)	Кількість кредитів - 6		Методи навчання: лекції, презентації, пояснення, проблемні ситуації, ілюстрації.
Спеціальність (код, назва) 011 «Освітні, педагогічні науки»	Загальна кількість годин – 180		
Освітній ступінь (бакалавр/магістр)	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
	Лекції:		
	40	12	
Робоча	Семінарські (практичні) заняття:		
	20 (25)	6(6)	
Рік вивчення освітнього компоненту за навчальним планом -1	Лабораторні заняття:		Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування; фронтальне опитування; письмова модульна контрольна робота.
Семестр- 1	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 4 год. - самостійна робота- 6 год.	95	156	Форма підсумкового контролю Іспит
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - українська	85/95	24/156	

Предмет вивчення навчальної дисципліни – історичні етапи становлення, сутність, принципи, функції, класифікація, структура, рівні, сучасні тенденції розвитку дозвілля в Україні та поза її межами, знання яких виступають важливою складовою як теоретичної, так і практичної підготовки майбутнього педагога-організатора культурно-освітньої діяльності і рекреації та підсилюють ступінь його готовності до високопродуктивної професійної діяльності у сфері культурно-просвітницького та дозвіллево-рекреаційного простору.

Міждисциплінарні зв'язки викладання дисципліни «Дозвіллезнавство» узгоджені з вивченням української культури, психології, педагогіки, основами мистецької педагогіки, інтеграцією мистецтв в культурно-освітній системі дозвілля, проходженням навчальної ознайомчої практики на основі міжпредметних зв'язків. Вивчення даного курсу базується на дотриманні принципів доступності, науковості та послідовності, а саме на знаннях, уміннях та навичках, отриманих при вивченні вступу до спеціальності, загальної психології, педагогіки тощо, а також потребує широкої ерудиції й базових знань з української мови, української культури, екології тощо.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Дозвіллезнавство» є формування компетентностей з питань просвітницького значення, принципів та функцій дозвілля; ознайомлення студентів із сучасними тенденціями і пріоритетами розвитку культурного дозвілля в цілому, та окремих його форм і видів; висвітлення основних теоретичних і технологічних питань з реалізації концепції культурного просвітництва у сфері дозвілля і рекреації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Дозвіллезнавство» є:

1	Модуль 1. «Подієвий підхід» і «подія» в обґрунтуванні феномену «педагогіка дозвілля (event-освіта)»	14	6	4	4	18	6	2	2	2	26
1.1	Тема 1. Інтегративно-наукові засади подієвого підходу в освітньо-дозвіллевому просторі	4	2	2		7		2			10
1.2	Тема 2. «Освітньо-дозвіллева подія» як метод реалізації подієвого підходу в педагогіці дозвілля	4	2		2	6			2		8
1.3	Тема 3. Формування партнерських суб'єкт-суб'єктних відносин «event-педагог – учасник», «учасник – учасник» у відкритому освітньо-дозвіллевому середовищі	6	2	2	2	7				2	8
2.	Модуль 2. Дозвілля як соціально-педагогічне та історичне явище	32	16	12	4	42	8	4	2	2	70
2.1	Тема 1. Дозвілля як соціально-педагогічна категорія.	6	2		4	6	2	2			10
2.2	Тема 2. Види дозвіллевої діяльності та їхні педагогічні можливості.	4	2	2		6			2		10
2.3	Тема 3. Передумови становлення та функціонування сфери дозвілля у період Античності (від III тис. до н. е. до V ст. н. е.).	4	2	2		7	2				10
2.4	Тема 4. Загальні тенденції дозвілля за часів Середньовіччя (V – сер. XV ст.)	4	2	2		6	2				10
2.5	Тема 5. Розбудова сфери дозвілля у період Відродження (XIV-XVI ст.)	4	2	2		6					10
2.6	Тема 6. Розвиток сфери дозвілля за індустріальної доби (середина XVII ст. - середина XX ст.)	4	2	2		6	2			2	10
2.7	Тема 7. Основні етапи розвитку сфери дозвілля в Україні	6	4	2		7	2	2			10
3.	Модуль 3. Дозвілля і дозвіллева діяльність як галузь наукового знання	38	18	4	16	30	10	6	2	2	60
3.1	Тема 1. Методологічні підходи та методи дослідження дозвіллевої сфери	6	4	2		6	2	2			10
3.2	Тема 2. Інститут дозвілля як важливий елемент соціальної структури постіндустріального суспільства	6	4	2		7	2	2			10
3.3	Тема 3. Принципи організації дозвіллевої діяльності	6	2		4	6	2	2			10
3.4	Тема 4. Проблема регулювання вільного часу та дозвілля	6	2		4	6	4				10
3.5	Тема 5. Інфраструктура дозвілля	8	4		4	6	2			2	10
3.6	Тема 6. Сучасні культурно-дозвіллеві центри як осередки розвивального культурно-дозвіллевого середовища	6	2		4	7	2		2		10
Разом:		84	40	20	24	96	24	12	6	6	156

IV. Зміст навчальної дисципліни

№ з/п	5.1.	Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин
-------	------	--------------------------------	-------------

		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Модуль 1. «Подієвий підхід» і «подія» в обґрунтуванні феномену «педагогіка дозвілля (event-освіта)»		
1.1	<p><i>Тема 1. Інтегративно-наукові засади подієвого підходу в освітньо-дозвіллевому просторі</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Проблема подієвості в освітньо-дозвіллевому середовищі. Подієвий підхід в освітніх системах і в галузі педагогічного знання. Подієвий підхід як інтегративний феномен.</p> <p>Обґрунтування поняття «освітньо-дозвіллевий простір». Структура і зміст освітньо-дозвіллевого простору. Співвідношення понять «рекреація» і «анімація» в освітньо-дозвіллевому просторі.</p> <p>Подієвий підхід як продуктивна технологія організації значущих подій. Моновіковий і різновіковий подієвий простір.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 12.</i></p>	4	2
1.2	<p><i>Тема 2. «Освітньо-дозвіллева подія» як метод реалізації подієвого підходу в педагогіці дозвілля</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Значення «події» в організації дозвілля людини. Освітньо-дозвіллева подія як метод реалізації подієвого підходу. Алгоритм події як методу організації і реалізації освітньо-дозвіллевого простору.</p> <p>Види освітньо-організаційних, освітньо-дозвіллевих подій. Освітньо-дозвіллевий простір як сукупність освітньо-дозвіллевих подій.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 12-14.</i></p>	4	2

1.3	<p><i>Тема 3. Формування партнерських суб'єкт-суб'єктних відносин «event-педагог – учасник», «учасник – учасник» у відкритому освітньо-дозвіллевому середовищі</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Напрями взаємодії учасників освітньо-дозвіллевого простору. Феномен «відносини в освітньо-дозвіллевому просторі». Співробітництво і співтворчість як рівні взаємодії у подієвому просторі. Самовідносини як результат організованої взаємодії в освітньо-дозвіллевому просторі.</p> <p>Сутність і особливості освітньо-дозвіллевої взаємодії. Роль event-педагога у освітньо-дозвіллевій взаємодії. Розвиток особистості учасника освітньо-дозвіллевої події. Організація комплексного різновікового подієвого простору на засадах взаємної підтримки.</p> <p>Партнерські морально-естетичні суб'єкт-суб'єктні відносини в подієвому середовищі. Механізм взаємодії «event-педагог – учасник», учасник – учасник» в процесі освітньо-дозвіллевої події. Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 12-14.</p>	6	2
2.	<i>Модуль 2. Дозвілля як соціально-педагогічне та історичне явище</i>		
2.1	<p><i>Тема 1. Дозвілля як соціально-педагогічна категорія</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Вільний час і дозвілля: сутність понять, їх тотожність і відмінність. Величина, структура і зміст вільного часу. Вторинний вільний час та шляхи збільшення його обсягу. Суспільно та особисто організований вільний час.</p> <p>Вибір захоплень у вільний час, їх рекреаційний і розвиваючий характер. Спрямованість інтересів та потреб особистості.</p> <p>Проблема дозвіллевої кваліфікації.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1-2; 4.</i></p>	6	2
2.2	<p><i>Тема 2. Види дозвіллевої діяльності та їх педагогічні можливості</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Обґрунтування понять культурно-дозвіллевої діяльності, освітньо-дозвіллевої діяльності, дозвіллево-розважальної діяльності, дозвіллево-ігрової діяльності.</p> <p>Дозвіллева сфера в Україні. Сім'я як провідний соціальний інститут дозвілля. Зміст та педагогічне значення аматорського відпочинку. Функції аматорського відпочинку. Основні завдання та зміст дозвіллевої діяльності в соціумі. Закономірності, принципи, методи та форми організації дозвілля в соціумі. Принципи, функції, методи та форми організації дозвілля в соціумі. Функції дозвіллево-ігрової діяльності.</p>	4	2

	<p>Кваліфікаційні вимоги до педагога-організатора культурно-дозвілдової діяльності і рекреації.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 5;15.</i></p>		
2.3	<p><i>Тема 3. Передумови становлення та функціонування сфери дозвілля у період Античності (від III тис. до н. е. до V ст. н. е.).</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Дозвілля як уособлення потреб вільних громадян у період Античності. Дозвілля як самостійна складова соціокультурної сфери античного суспільства. Поява суспільного (громадського) дозвілля.</p> <p>Виникнення розгалуженої сфери дозвілля та розбудова дозвілдової інфраструктури в період Античності.</p> <p>Наукове усвідомлення соціальної ролі дозвілля у період Античності: теоретичне обґрунтування соціальної значимості дозвілля (Платон); дозвілля як засіб втілення інтелектуального споглядання вільної людини й мудреця (Арістотель).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3; 16.</i></p>	4	2
2.4	<p><i>Тема 4. Загальні тенденції функціонування сфери дозвілля за часів Середньовіччя (прибл. V – сер. XV ст.)</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Вплив загальних соціально-культурних процесів на розвиток дозвілдової сфери часів Середньовіччя: пріоритет релігійних цінностей, жорстка станова диференціація, декларативна форма участі в суспільному житті.</p> <p>Регламентация соціального часу і соціальної життєдіяльності та їх вплив на дозвіллові потреби суспільства. Просування релігійних цінностей через дозвілля. Форми масового дозвілля: релігійні вистави, містерії.</p> <p>Міське та селянське дозвілля. Формування традицій корпоративного дозвілля та системи корпоративних заходів.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3; 16.</i></p>	4	2
2.5	<p><i>Тема 5. Розбудова сфери дозвілля у період Відродження (XIV-XVI ст.)</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Дозвілля як засіб становлення власної волі та творчого начала в людині у період Відродження. Моральні та етичні виміри дозвілля.</p> <p>Особливості дозвіллевих потреб та види дозвіллевих занять доби Відродження. Формування кружків освічених людей.</p> <p>Соціально-виховна мета дозвілля та уявлення про дозвіллову діяльність гуманістів епохи Відродження Л. Валла, Д. Манетті, М. Монтень, М. Пальмієрі.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3;16.</i></p>	4	2

2.6	<p><i>Тема 6. Розвиток сфери дозвілля за індустріальної доби (середина XVII ст. - середина XX ст.)</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Соціально-виховний вплив сфери дозвілля за індустріальної доби (прагматично-соціалізувальний етап). Основні тенденції динаміки сфери дозвілля у період індустріальної доби.</p> <p>Урбанізація, технічний та промисловий розвиток як передумови для кількісних та якісних змін дозвілля. Види і особливості світського дозвілля. Зародження туристичного, курортного і паркового дозвілля. Специфічні ознаки загальнодоступної дозвіллевої діяльності. Зародження клубного дозвілля. Специфічні особливості інфраструктури сфери дозвілля молоді. Зародження скаутизму та скаутських організацій в Європі, Америці, Азії, Австралії.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3; 16.</i></p>	4	4
2.7	<p><i>Тема 7. Основні етапи розвитку сфери дозвілля в Україні</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Першоджерела розвитку сфери дозвілля в дохристиянські часи (VI – X ст.). Святково-обрядове дійство як засіб втілення потреби консолідації спільноти та передання соціальних і культурних традицій.</p> <p>Давні форми дозвіллевої діяльності українських пращурів. Спільні форми колективного дозвілля дозвілля релігійно-соціального спрямування.</p> <p>Виникнення перших національно-релігійних громадських організацій, братських шкіл, об'єднань, етнічно-культурних клубів.</p> <p>Розбудова сфери дозвілля України (XIX – поч. XX ст.) Види дозвіллевої діяльності: діяльність братств. Урізноманітнення сфери дозвілля та особливості змісту дозвіллевої діяльності в напрямі просвіти.</p> <p>Український культурно-просвітницький рух: діяльність літературного угруповання „Руська трійця» М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький. Зародження культурно-освітніх організацій (гуртків), клубів, товариств культурно-просвітницького спрямування. Діяльність культурно-просвітницьких, туристично-краєзнавчих об'єднань та молодіжних товариств.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 4.</i></p>	6	6
Модуль 3. Дозвілля і дозвіллева діяльність як галузь наукового знання			
3.1	<p><i>Тема 1. Методологічні підходи та методи дослідження дозвіллевої сфери</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Макросоціологічний та мікро соціологічний підходи у вивченні явищ вільного часу та дозвілля. Макросоціологічний рівень: дозвілля як соціальна система, що вивчає культурно-дозвіллеву сферу суспільства. Мікросоціологічний рівень: інтеракція як основа цілісності соціального життя. Напрямки макросоціологічного підходу: функціоналізм (Г. Спенсер, Е. Дюркгейм, Р. Мер тон, Т.</p>	6	4

	<p>Парсонс).</p> <p>Функції контролю, латентні функції, дисфункції та їх прояв у сфері дозвілля. Теорії конфлікту (К. Маркса, М. Вебера і Р. Дарендорфа). Класова природа дозвілля. Диференціація дозвілля як прояв соціальної нерівності.</p> <p>Інтераціональний підхід як методологія вияву соціальної природи дозвілля через відображення в соціальному індивідуального: теорія соціального обміну Дж. Хоманса, теорія символічного інтераціоналізму Дж. Міда і Г. Блумера.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1;18.</i></p>		
3.2	<p><i>Тема 2. Інститут дозвілля як важливий елемент соціальної структури постіндустріального суспільства</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Мета, завдання і функції інституту дозвілля. Об'єкт і суб'єкт дозвілля. Населення регіону, залучене до культурнодозвілдової діяльності як суб'єкт дозвілля.</p> <p>Державні заклади культури, культурноосвітні установи різних форм власності, громадські угруповання та інші дозвіллові організації, що реалізують культурно-просвітницькі функції у межах соціального інституту дозвілля як суб'єкт дозвілля.</p> <p>Кадровий склад (штатні працівники) та актив культурно-дозвіллових організацій, як колективний суб'єкт дозвілля. Лідери творчих спільнот або самодіяльних гуртів як індивідуальні суб'єкти дозвілля.</p> <p>Суспільні трансформації та їх вплив на зміни в структурі інституту дозвілля, його реструктуризацію: скорочення традиційної мережі закладів і установ культури; поява інноваційних культурно-мистецьких організацій; зміна відношень різних соціальних груп до часу дозвілля; зрушення в ціннісно-орієнтаційній системі населення.</p> <p>Трансформація інституту дозвілля як індикатор соціальних змін, відображення можливих тенденцій розвитку соціально-культурних процесів.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1; 8;18</i></p>	6	4
3.3	<p><i>Тема 3. Принципи організації дозвілдової діяльності</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Гуманізація змісту виховного компоненту дозвілля. Національна спрямованість дозвілдової діяльності. Демократизація дозвілля. Безперервність і наступність форм дозвілля.</p> <p>Модернізація, оновлення технологій дозвілля.</p> <p>Основні характеристики культурно-дозвілдової діяльності в сучасних умовах. Завдання культурно-дозвіллових систем. Культурно-дозвіллова діяльність як засіб соціалізації особистості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1;6-7.</i></p>	6	2

3.4	<p><i>Тема 4. Проблема регулювання вільного часу та дозвілля</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Дозвілля як складова частина часового простору (кількісна концепція дозвілля)..</p> <p>Час активної діяльності як сукупність занять, у процесі яких відбувається удосконалювання і розвиток особистості (соціально-культурна і науково-технічна творчість, суспільно-політична діяльність, навчання і самоосвіта, не пов'язані з професією; заняття фізкультурою і спортом у секціях, туризм, аматорська праця, а також виховання дітей, яке виходить за межі обов'язкового догляду).</p> <p>Регулювання вільного часу як процес цілеспрямованого впливу з метою розширення меж, створення умов для вдосконалення його структури і змісту відповідно до постійно зростаючих виробничо-технічних і соціальних вимог, що ставляться до людини.</p> <p>Принципи регулювання вільного часу диференційованості, послідовності, спадкоємності та безперервності регулювання, координованості, всебічності, планомірності. Суспільне регулювання та саморегулювання вільного часу. Межі суспільного регулювання вільного часу. Структура вільного часу та його рівні.</p> <p>Методи регулювання вільного часу особистості. Самоменеджмент вільного часу. Особливості організації та регулювання вільного часу різними групами населення.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1; 11; 21-22.</i></p>	8	4
3.5	<p><i>Тема 5. Інфраструктура дозвілля</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Загальна характеристика інфраструктури дозвілля. Традиційні об'єкти інфраструктури дозвілля. Заклади культури клубного типу. Заклади суспільного харчування як об'єкт міжособистісного спілкування та проведення вільного часу. Парки як соціальні інститути дозвілля. Туризм як активна, цілеспрямована споживча дозвіллева діяльність. Особливості функціонування бібліотек. Їх роль у розвитку в Україні інформаційного суспільства. Музейна діяльність сучасного суспільства та її роль у трансформаційних процесах.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела 1;10; 18.</i></p>	6	4
3.6	<p><i>Тема 6. Сучасні культурно-дозвіллеві центри як осередки розвивального культурно-дозвіллевого середовища</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Інноваційні заклади культури як самостійні форми культурно-дозвіллевих організацій, спрямовані на реалізацію поліфункціональної або монофункціональної діяльності, пов'язаної із задоволенням культурних потреб населення.</p> <p>Класифікація інноваційних закладів культури за характером діяльності.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:10;18.</i></p>	6	2

--	--	--	--

4.2. Плани семінарських і практичних занять

Модуль 1. «Подієвий підхід» і «подія» в обґрунтуванні феномену «педагогіка дозвілля (event-освіта)»

Семінарське заняття 1. Подієвий підхід в освітньо-дозвіллевому просторі

1. Проблема подієвості і подієвого підходу в освітньо-дозвіллевому просторі.
2. Принцип подієвості в освітньо-дозвіллевому просторі.
3. Структура і зміст освітньо-дозвіллевого простору.
4. Подієвий підхід як продуктивна технологія організації значущих подій.
5. Поняття «рекреація» і «анімація» в освітньо-дозвіллевому просторі.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 12.

Семінарське заняття 2. Партнерські суб'єкт-суб'єктні відносини як основа і умова реалізації освітньо-дозвіллевої події

1. Напрями взаємодії учасників освітньо-дозвіллевого простору.
2. Феномен «відносини в освітньо-дозвіллевому просторі».
3. Співробітництво і співтворчість як рівні взаємодії у подієвому просторі.
4. Самовідносини як результат організованої взаємодії в освітньо-дозвіллевому просторі.
5. Сутність і особливості освітньо-дозвіллевої взаємодії.
6. Роль event-педагога у освітньо-дозвіллевій взаємодії.
7. Розвиток особистості учасника освітньо-дозвіллевої події.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 12-14.

Практичне заняття 1. Подія як одиниця проектування у подієвому підході

1. Значення «події» в організації дозвілля людини.
2. Освітньо-дозвіллева подія як метод реалізації подієвого підходу
3. Алгоритм події як методу організації і реалізації освітньо-дозвіллевого простору
4. Схарактеризувати види освітньо-організаційних, освітньо-дозвіллевих подій.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 12-14.

Практичне заняття 2. Дозвіллева партнерська взаємодія у подієвому просторі

1. Організація комплексного різновікового подієвого простору на засадах взаємної підтримки.
2. Партнерські морально-естетичні суб'єкт-суб'єктні відносини в подієвому середовищі.
3. Механізм взаємодії «event-педагог – учасник», учасник – учасник» в процесі освітньо-дозвіллевої події.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 12-14.

Модуль 2

Семінарське заняття 3. Дозвілля як складова соціально-культурного простору

1. Проблеми періодизації історичних процесів.
2. Дозвілля як складова часового простору, вид людської життєдіяльності, психологічний стан людини, ознака цілісного способу життя.
3. Сутність поняття «соціально-культурний простір», «соціально-культурна діяльність», «соціально-культурна комунікація».
4. Функціональна і організаційні структури соціально-культурного простору та взаємозв'язків цього явища дозвіллевим простором.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1-2; 4.

Семінарське заняття 4. Кваліфікаційні вимоги до педагога-організатора культурно-дозвіллевої діяльності і рекреації

1. Фахові компетенції педагога-організатора культурно-дозвіллевої діяльності і рекреації різних груп населення
2. Фахові знання, вміння й навички педагога-організатора культурно-дозвіллевої діяльності і рекреації
3. Функції педагога-організатора культурно-дозвіллевої діяльності і рекреації.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 4.

Семінарське заняття 5. Дозвілля в період Античності

1. Дозвілля як уособлення потреб вільних громадян у період Античності.
2. Дозвілля як самостійна складова соціокультурної сфери античного суспільства.
3. Поява суспільного (громадського) дозвілля.
4. Виникнення розгалуженої сфери дозвілля та розбудова дозвіллевої інфраструктури в період Античності.
5. Наукове усвідомлення соціальної ролі дозвілля у період Античності.

Рекомендовані інформаційні джерела: 3;16.

Семінарське заняття 6. Характеристика дозвілля часів Середньовіччя

1. Уплив загальних соціально-культурних процесів. на розвиток дозвіллевої сфери часів Середньовіччя.
2. Регламентація соціального часу і соціальної життєдіяльності та їх вплив на дозвіллеві потреби суспільства.
3. Форми масового дозвілля: релігійні вистави, містерії.
4. Міське та селянське дозвілля.
5. Формування традицій корпоративного дозвілля та системи корпоративних заходів.

Рекомендовані інформаційні джерела: 3;16.

Семінарське заняття 7. Функціонування сфери дозвілля у період Відродження

1. Дозвілля як засіб становлення власної волі та творчого начала в людині у період Відродження.
2. Особливості дозвіллевих потреб та види дозвіллевих занять доби Відродження.
3. Соціально-виховна мета дозвілля та уявлення про дозвіллеву діяльність гуманістів епохи Відродження Л. Валла, Д. Манетті, М. Монтень, М. Пальмієрі.

Рекомендовані інформаційні джерела: 3;16.

Семінарське заняття 8. Характеристика сфери дозвілля індустриальної доби

1. Основні тенденції динаміки сфери дозвілля у період індустріальної доби.
2. Урбанізація, технічний та промисловий розвиток як передумови для кількісних та якісних змін дозвілля.
3. Види і особливості світського дозвілля.
4. Зародження туристичного, курортного і паркового дозвілля.
5. Специфічні ознаки загальнодоступної дозвіллевої діяльності.
6. Зародження клубного дозвілля.
7. Специфічні особливості інфраструктури сфери дозвілля молоді.

Рекомендовані інформаційні джерела: 3;16.

Семінарське заняття 9. Розвиток і становлення сфери дозвілля в Україні

1. Давні форми дозвіллевої діяльності українських пращурів.
2. Виникнення перших національно-релігійних громадських організацій, братських шкіл, об'єднань, етнічно-культурних клубів.
3. Розбудова сфери дозвілля України (XIX – поч. XX ст.)
4. Зародження культурно-освітніх організацій (гуртків), клубів, товариств культурно-просвітницького спрямування.
5. Діяльність культурно-просвітницьких, туристично-краєзнавчих об'єднань та молодіжних товариств.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 4.

Практичне заняття 3. Культурно-дозвіллева діяльність як соціальний феномен

Скласти схему суб'єктивних факторів, що впливають на технологію культурно-дозвіллевої діяльності, вказавши їхній вплив на основні компоненти технологічного процесу.

Скласти схему об'єктивних факторів, які впливають на технологію культурно-дозвіллевої діяльності, вказавши їхній вхід на технологічний процес установи.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1;6-7.

Модуль 3. Дозвілля і дозвіллева діяльність як галузь наукового знання

Семінарське заняття 10. Методологія вивчення явищ вільного часу та дозвілля

1. Макросоціологічний та мікросоціологічний підходи у вивченні явищ вільного часу та дозвілля.
2. Функції контролю, латентні функції, дисфункції та їх прояв у сфері дозвілля.
3. Теорії конфлікту (К. Маркса, М. Вебера і Р. Дарендорфа).
4. Класова природа дозвілля.
5. Диференціація дозвілля як прояв соціальної нерівності.
6. Інтеракціональний підхід як методологія вияву соціальної природи дозвілля через відображення в соціальному індивідуального.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1; 11; 18; 21-22.

Семінарське заняття 11. Характеристика інститутів дозвілля

1. Мета, завдання і функції інституту дозвілля.
2. Об'єкт і суб'єкт дозвілля.
3. Державні заклади культури, культурноосвітні установи різних форм власності, громадські угруповання та інші дозвіллеві організації, що реалізують культурно-просвітницькі функції у межах соціального інституту дозвілля як суб'єкт дозвілля.

4. Суспільні трансформації та їх вплив на зміни в структурі інституту дозвілля, його реструктуризацію.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 18.

Практичне заняття 4. Структура і функції дозвіллевої діяльності

1. Розкрити сутність дозвілля та дозвіллевої діяльності.
2. Схарактеризувати діяльність педагога-організатора та розкрити його соціальний статус.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1-3;9

Практичне заняття 5. Регулювання вільного часу та дозвілля

- Скласти розпорядок дня членів родини.
Прорахувати свій бюджет часу.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2; 11; 18; 21-22.

Практичне заняття 6. Організація діяльності любительських об'єднань

- Схарактеризувати основні ознаки любительських об'єднань і клубів за інтересами. Виявити проблеми, пов'язані зі змістом діяльності культурно-дозвіллевих установ.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1; 10; 18.

Практичне заняття 7. Функціонування сучасних культурно-дозвіллевих центрів як осередків розвивального культурно-дозвіллевого середовища

Схарактеризувати діяльність культурно-дозвіллевих центрів за такими параметрами: загальна характеристика, завдання, специфіка, напрями роботи, принципи, особливості організації, якість послуг, кадровий склад, зонування, інтеграція, використовувані форми.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1; 4; 18.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Модуль 1. «Подієвий підхід» і «подія» в обтрунтуванні феномену «педагогіка дозвілля (event-освіта)»

1. Схарактеризувати сновні напрями реалізації принципу подієвості в освітньо-дозвіллевому просторі.
2. Укласти термінологічний словник до тем модуля.
3. Підготувати повідомлення «Етапи організації і реалізації діяльності event-педагога».

Модуль 2. Дозвілля як соціально-культурне та історичне явище

1. Підготувати доповідь про витоки дозвіллевої діяльності і дозвілля первісної та архаїчної доби (від доісторичних часів до IV тис. до н. е.) .
2. Укласти термінологічний словник до тем модуля.
3. Прокоментувати висловлювання « Я ніколи не буваю настільки зайнятий, як у вільний час».

Модуль 3. Дозвілля і дозвіллева діяльність як галузь наукового знання

1. Укласти термінологічний словник до тем модуля.

2. Схарактеризувати основні форми вивчення культурно-дозвіллевих інтересів різних категорій населення.
3. Проаналізувати діяльність молодіжних культурно-дозвіллевих центрів.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю.

Методи усного контролю: індивідуальне опитування.

Методи письмового контролю: письмові контрольні завдання, творча робота, захист мультимедійної презентації.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю – іспит.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

"Відмінно" (90-100 балів) - виставляється студенту, якщо його відповідь на питання свідчить про глибокі, всебічні знання навчально-програмного матеріалу щодо наукових та практичних засад соціальної профілактики, основної й додаткової літератури, рекомендованої програмою дисципліни, який повно відповів на всі питання, а також показав здібності самостійно і творчо аналізувати та застосовувати практично основні форми та методи соціальної профілактики у соціально-виховній діяльності.

"Добре"(70-89 балів) - виставляється студенту, який при виконанні питання з навчальної дисципліни «Соціальна профілактика» продемонстрував засвоєння навчально-програмного матеріалу. Оцінка "добре" виставляється студентам, які показали достатні знання щодо упровадження принципів профілактичної діяльності, превенції та запобігання в зміст діяльності закладів освіти, здібність до самостійного мислення та виконання завдань, проте їх відповідь містила неточності, не має чіткої логіки подання матеріалу, не визначається креативністю.

"Задовільно" (60-69 балів) - виставляється студенту, який, відповідаючи на питання, виявив знання основного програмного матеріалу щодо застосування основних засад соціальної профілактики у професійній діяльності педагога-організатора і в обсязі який вимагає подальшого поглиблення знань для успішної роботи. Оцінка "задовільно" виставляється тим студентам, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Соціальна профілактика» або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

"Незадовільно" (0-60 балів) - виставляється студенту, який при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Соціальна профілактика» допустив серйозні помилки, не показав знань з навчально-програмного матеріалу.

VI. Навчально-методична карта дисципліни

(Міститься у додатку А).

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна:

1. Бочелюк В.Й., Бочелюк В. В. Дозвіллезнавство: навчальний посібник К.: Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
2. Педагогіка дозвілля. Основи івент-освіти: навчально-методичний посібник / колектив авторів: Н.М. Дем'яненко, І.В. Дубровіна, Л.А. Іванова, Л.О. Мільго, В.І. Саюк, В.О. Смікал, Н.В. Яременко; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ Драгоманова, 2022. 200 с.
3. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник. К.: Кондор, 2005. 408 с.
4. Яременко Н.В. Дозвіллезнавство: навчальний посібник. Фастів: Поліфаст, 2007. 246 с.

Додаткова:

5. Альошина А., Бичук О. Анімація як вид рекреаційної діяльності. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт*. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. Вип. 21. С. 15-18.
6. Бабенко Н.Б. Культурно-дозвіллева діяльність. Програма дисципліни. К.: Видавничий центр ДАКККМ. 2001. 28 с.
7. Бойчев І.І. Аналіз ефективності підготовки майбутніх учителів до організації культурно-дозвіллевої діяльності учнів. *Наука і освіта*. Одеса, 2004. №4. С.78-81.
8. Бойчев І.І. Практикум з організації культурно-дозвіллевої діяльності учнів /під ред. О.С.Цокур. Одеса, 2003. 16 с.
9. Бойчев І.І. Професійна підготовка майбутніх учителів до організації культурно-дозвіллевої діяльності учнів в контексті проблем педагогіки вищої школи. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського*. Одеса, 2004. Вип.12. С. 3-7.
10. Бойчев І.І. Специфіка педагогічної організації культурного дозвілля учнів. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Ізмаїл, 2004. Вип.17. С.3-7.
11. Дем'яненко Н.М. Інноваційні трансформації освітнього простору педагогічного університету. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки / Чернігівський національний*

- педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол. ред. Носко М.О. Чернігів: ЧНПУ, 2015. Вип. 130. С. 20-25.
12. Дем'яненко Н.М. Контекстність підготовки майбутнього педагога: теоретичні підходи, напрями реалізації. *Проблеми освіти: наук. зб. / М-во освіти і науки України, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти*. 2012. № 70, ч. 1. С. 36-42.
  13. Дем'яненко Н.М. Освітній простір педагогічного університету: зміна пріоритетів. *Європейські педагогічні студії (European pedagogical studies)*. 2013. № 3-4. С. 128-140.
  14. Килимистий С. М. Рекреаційні аспекти анімації у туризмі. *Культура і сучасність*. 2016. №2. С.110-114. Кірсанов В.В. До визначення предмета рекреації в контексті педагогічних проблем дозвілля. *Вісник Книжкової палати*. 2004. №9. С. 28-31.
  15. Клімчук В. Концепція соціального виховання дітей у позашкільній сфері: історико-педагогічний аспект. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Вип. 2 2017. С. 52 -51.
  16. Ковальчук Т. І., Сатановська Л. А. Організаторська робота у сфері дозвілля: тлумачний словник-довідник соціального педагога. К. : НАКККіМ, 2012. 360 с.
  17. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія вільного часу та дозвілля» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 054 «Соціологія» за освітньо-професійною програмою «Соціологія» Укл.: Мачуліна І. І. Кам'янське, ДДТУ, 2017 р. 68 с.
  18. Ковальчук Т. І. Педагогіка дозвілля: теорія і практика : монографія / за ред. доц. Т. Ф. Мельничук. К. : НАКККіМ, 2011. 420 с.
  19. Максимовська М.О. Соціальне виховання засобами дозвілля: проблеми та перспективи // *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. Зб. наук. праць. Вип. 14, кн. II. К., 2010. С. 70-78.
  20. Стеббинс Р.Л. Свободное время: к оптимальному стилю досуга . Социс. №7. 2000. С. 54-66.
  21. Стрельцов Ю.А. Свободное время. *Клуб*. 2000. №1. С. 29-35.

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.¹

---

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.

	тньо-дозвіл ево му про сто рі	ктні відно сини як осно ва і умов а реалі зації освіт ньо-дозві ллево і події		ва соц іаль но-кул ьту рно го про сто ру	до пед аго га-орг аніз ато ра кул ьту рно - доз віл лев ої дія льн ості і рек реа ції	ності	вілл я часі в Сер едн ьові ччя	ля у періо д Відро джен ня	ля індус тріал ьної доби			о часу та дозвілл я Характ еристи ка інститу тів дозвілл я	ля					
Теми практичних занять		1. Подія як одиниця проєктування у подієвому підході	2. Дозвіллева партнерська взаємодія у подієвому просторі	3. Дозвілля як соціально-педогогічна категорія.	4. Дозвілля як соціально-педогогічна категорія.	5. Культурно-дозвіллева діяльність як соціальний феномен	6. Культурно-дозвіллева діяльність як соціальний феномен					7. Структура і функції дозвіллевої діяльності	8. Структура і функції дозвіллевої діяльності	9. Регулювання вільного часу та дозвілля	10. Регулювання вільного часу та дозвілля	11. Організація діяльності любительських об'єднань	12. Організація діяльності любительських об'єднань	13. Функціонування сучасних культурно-дозвіллевих центрів як осередків розвільного культурного дозвіллевого середовища
Самостійна робота	Укласти термінологічний			Підготувати доповідь – 5 балів Укласти термінологічний словник до тем модуля – 5 балів						Підготувати доповідь – 5 балів Укласти термінологічний словник до тем модуля – 5 балів								

	словник до тем модуля – 5 балів Підготувати повідомлення – 5 балів		
Види контролю	Модульна контрольна робота – 10 балів 20 балів	Модульна контрольна робота – 10 балів 20 балів	Модульна контрольна робота – 10 балів 20 балів
Форма контролю	Екзамен – 40 балів		